

דף עזר מיוחד

שמונה מעלות בצדקה

שמונה מעלות בצדקה (רמב"ם)

מדברי הרמב"ם אפ"ש ללמד מספר דברים חשובים על גמילות חסדים ועל צדקה:

- (א) המעלה הגדולה ביותר של צדקה אינה כִּאֲשֶׁר נותנים מתנת חנם, אלא כִּאֲשֶׁר מְסַיְעִים לְנִזְקָק לְהִיּוֹת עֲצָמָי.
- (ב) שימו לב לחשיבות של סיוע לנזקק בסבר פנים יפות.
- (ג) שימו לב לחשיבותה של נתינה בלי לביש את העני.

שמונה מעלות בצדקה

1. המעלה הגדולה ביותר בצדקה היא כִּאֲשֶׁר נותנים לעני אפ"ש לפרנס את עצמו. נתן לעשות זאת על ידי נתינת הלואה או מתנה שבאמצעותם העני מתחיל לעסק במסחר או לומד מלאכה. על ידי עסק זה או מלאכה זו העני כבר לא ינזקק לצדקה. אפ"ש גם לעשות שתפות עם העני. בדרכים אלו נותנים לעני את הכלים לפרנס את עצמו.
2. המדה הבאה היא כִּאֲשֶׁר נותנים צדקה דרך גבאים או בדרך אחרת כך שהעני אינו יודע ממי הוא קבל את הצדקה, ונותן הצדקה אינו יודע למי נתן.
3. המדה הבאה היא שידע הנותן למי נתן ולא ידע העני ממי לקח. למשל, אפ"ש לשים כסף או מצרכים ליד דלתו של העני בלי שהוא ידע.
4. פחות מזה, שהעני ידע ממי קבל, אבל בעל הצדקה לא ידע למי הוא נתן.
5. פחות מזה, שבעל הצדקה רגיש בעצמו שהעני זקוק לעזרה, ויתן לו צדקה לפני שהעני יבקש. אדם זה מגלה שהוא רגיש לצרכים של אחרים, ושם לב לכך שאחר צריך עזרה לפני שהאחר הספיק לבקש ממנו עזרה.
6. פחות מזה, שהעני מבקש צדקה, ונותנים לו.
7. פחות מזה, שנותנים צדקה לעני בסבר פנים יפות, אבל פחות ממה שראוי לתת לו.
8. המדה האחרונה בצדקה היא נתינת צדקה בעצב (שלא בסבר פנים יפות).

על פי רמב"ם הלכות מתנות עניים פרק י הלכה ז-י"ד